

ЛОЗАРСКИ ПРЪГЛЕВЪ

Год. IV КН. VI. VI

ПЛЪВЕНЪ.

СПИСАНИЕ

на

Д-вото на българскитъ
лозари.

REVUE DE VITICULTURE

Revue mensuelle de la Société des viticulteurs
de Bulgarie paraissant à Pleven (Bulgarie)

Лозарската изложба

ще се открие на 17 септември т. г. въ 8 часа прѣдъ обѣдъ въ Градския Театъръ — Стара-Загора.

Лозарския съборъ

ще се открие на 18 септември т. г. въ Градския Театъръ — Стара Загора.

Лозарския съюзъ

ще се образува на събора въ Стара-Загора. Всички лозарски д-ва, синдикати и кооперации въ Царството да изпратятъ делегатитѣ си.

Необходимо е изложбата и събора да бждатъ посѣтени масово отъ лозаритѣ въ Царството.

Желающитѣ да посѣтятъ изложбата и събора ще пжтватъ по желѣзницитѣ съ 50% намаление, като се снабдятъ съ удостоверения за това прибавени къмъ всѣка настояща книжка отъ списанието. Сжщо могатъ да поискатъ такива безплатно отъ Държ. агрономи.

Квартири за всички посѣтители на изложбата и събора а сж осигорени, защото въ Стара Загора има доста хотели и ханища и главно Ст. Загарскитѣ лозари обвщаха да приематъ въ домоветѣ си на квартира.

Абонамента на списанието

е най-удобно за неплатилитѣ до сега, да го дадатъ на лозари които ще посѣтятъ събора за да нии го прѣдадатъ въ Стара-Загора, сръщу което ще имъ се даде разписка.

Списание на Дружеството на Българскитѣ лозари.

Излиза всѣки мѣсецъ, освѣнъ ноември и декември.

Годишенъ абонаментъ за България 12 лв.

Обявления и реклами се приематъ по споразумѣние. Ръкописи не се връщатъ. Всичко, което се отнася до списанието, се изпраща до редакцията на сп. „Лозарски Прѣгледъ“ — Плѣвень.

СЪДЪРЖАНИЕ.

1 Позивъ. 2. Програма. 3 Истината по разпространението на „Директнитѣ лози“ въ България. — Кр. Тополски. 4. Добиване на доброкачествено и крайно вино. — Н. Недѣлчевъ. 5. Състоянието на лозята, маточницитѣ и укоренилищата. Бюлетинъ за пазарнитѣ цѣни на лозарскитѣ продукти и материали. 6 Хроника. 7. Въпроси и отговори. 8 Фондъ.

ДРУЖЕСТВО НА БЪЛГАРСКИТѢ ЛОЗАРИ.

Позивъ

Къмъ всички Лозарски и Винарски Дружества, Синдикати, Кооперации, позари и винари въ Царството.

Български лозари и винари,

Ясно е за всички ни, че настоящето сносно положение на лозаря е прѣходно и поминъкътъ му е застрашенъ отъ:

1. Фалшификацията на виното, 2. вноса на външни вина, 3. облагодѣтелствувани отъ държавата и капитала фабриченъ спиртъ и бира, 4. непоносимитѣ данѣци, съ които сме

обложени и смѣтатъ още да ни обложатъ, 5. стихийни поврѣди, маса болести по лозята и вината, липса на доброкачественъ и евтинъ лозовъ материалъ за засаждане на лозя и още маса опасности.

Голѣма и близка криза ни прѣдстои, ако не се взематъ бързи и ефикасни мѣрки.

Бива ли съ скръстени рѣцѣ да наблюдаваме, какъ се руши единствения ни поминѣкъ.

Не! И ний имаме право на по-сносенъ и сигуренъ животъ на тая земя.

Стига толкосъ бездѣйствие и лутане отъ наша страна.

Да се изправимъ здраво на краката си, подадемъ братски ръка, разберемъ и въ името на общитѣ си интереси, съ общи сили, обявимъ борба на всичко, което спѣва лозарството и винарството въ страната.

Съ общи усилия да се стремимъ да подобримъ, засилимъ, модернизираме лозарството и винарството, като увеличимъ производството му, не само въ количествено отношение, а и въ качествено и като намѣримъ пазари за това производство.

Това можемъ да постигнемъ само като се сдружимъ и съгласуваме дѣйността си, чрѣзъ единъ общъ Лозарско-винарски-сѣюзъ, организация чисто икономическа и просвѣтителна, безъ всѣкава партийно-политическа тенденция.

Всѣки лозаръ може да се числи въ която си ще политическа партия, обаче всички лозари, безъ разлика на партия, иматъ единъ общъ интересъ, непротиворѣчещъ на никоя политическа програма, а именно: да се засили и подобри, модернизира и главно стабилизира Българското лозарство и винарство; като се забрани частъ по-скоро съ строгъ и ефикасенъ законъ всѣкава фалшификация на гроздовитѣ продукти, като се затрудни и контролира вноса на вина и ракии отъвънъ, като се увеличи и стабилизира производството на доброкачествени, автентични и сравнително по-евтини лози за подържане на засаденитѣ и засаждане на нови лозя, като се създадатъ и подкрѣпятъ общи кооперативни и частни изби, които да произвеждатъ добри и трайни вина, като се работи за намиране и даване положителни методи и познания на лозаря за засаждане, отглеждане на лозята и борба съ болеститѣ имъ, не се допуска да ни облагатъ съ непоносими данѣци и маса още въпроси по лозарство и винарство, на които отъ правилното и наврѣменното разрѣшение зависи бъдещето на Българското лозарство и винарство — поминѣкъ на маса граждани и селяни.

Ето на, въ името на тия общи интереси, ний апелираме къмъ васъ, лозари и винари, да се сдружимъ и заработимъ заедно за защитата имъ. Инициативата е взета и организирана, остава само вие да се отзовете на позива

ни и дойдете вснчки на Лозарския съборъ въ гр. Стара-Загора на 17 и 18 септември т. г.

Тамъ на събора ще чуете слѣднитѣ реферати:

1. Необходимостта отъ Български Лозарско-Винарски-Съюзъ и докладъ на проекто-уставъ за такъвъ отъ Г. К. Червенковъ.

2. Фалшификацията на вината и мърки за прѣмахването ѝ, отъ Бѣлчо Ив. Бѣлчевъ.

3. Законитѣ по лозарството, отъ Д. Бъчваровъ.

4. Директнитѣ сортове, отъ Кр. Тополски.

5. Лозарско-винарскитѣ кооперации, отъ Ив. Разсукановъ.

6. Мърки за подобрене на винарската техника у насъ отъ Н. Недѣлчевъ.

7. Застраховката на лозята отъ градушка, отъ Д. Г. Овчаровъ и

8. Разглеждане на разни въпроси.

Ще видите въ изложбата гроздата на всички български и директни сортове лози и вина.

Тамъ на събора ще се опознаемъ и кажемъ болнитѣ страни и прѣчкитѣ на поминъка си и посочимъ мърки за прѣмахването имъ, ще се разберемъ и въ името на общитѣ ни интереси ще основемъ Българския Лозарско-Винарски Съюзъ.

Само Лозарския съюзъ съ своята мощъ и просвѣта ще може да подобри и запази лозарството отъ кризи.

Днесъ и най-малочисленитѣ професии сж организирани и твърдо защитаватъ своитѣ интереси.

Само ний лозаритѣ стоимъ разединени и понисаме всички посегателства върху поминъка ни, като само се оплакваме и пѣшваме безпомощно. Помощта ще ни дойде отъ организираната работа и борба.

Прѣстѣпно е повече това бездѣйствие. Помогни си самъ за да ти помогне и Богъ.

Лозари и винари,

Разберете веднѣжъ за винаги, че докато не се организираме въ цѣлата страна въ общъ Лозарско-Винарски съюзъ и поведемъ рѣшителна и дружна борба противъ всичко, което спѣва българското лозарство, отгдѣто и да иде то, полза и успѣхъ отъ лозята си не ще добиете и за сносенъ животъ не се надявайте.

Надеждата ни е една, тя е силата и просвѣтата на Лозарския съюзъ. Прѣгърнете я и тя засилена отъ всички ни, ще ни изведе на спасителния пѣтъ и запази отъ грозящитѣ ни опасности.

За това, апелираме къмъ всички лозарски и винарски дружества, синдикати, кооперации и отдѣлни лозари да изпратите делегатитѣ си и дойдете сами масово на събора и изложбата въ Стара-Загора на 17 септември, за да се раз-

беремъ, и основемъ Българския Лозарски Съюзъ — единствения бѣдащъ нашъ учителъ, защитникъ и спасителъ.

Необходимо е присѣтствието на делегати отъ всички д-ва и на маса лозари и винари при основаването на съюза, за да му се поставятъ правилно цѣлитѣ и намѣрятъ сигурни срѣдства за постигане на тия цѣли.

Съставенъ и крѣпенъ съюза отъ всички лозарски д-ва и лозари въ страната, ще бѣде една общественна сила, която ще се яви като помощникъ на държавата и истински стражъ и учителъ на Българския лозаръ.

Лозари и винари,

Елате всички на събора!

Тамъ ще основемъ Лозарско-Винарския Съюзъ!

Подъ знамето на тоя нашъ съюзъ съ право на надежда за близко постигане, ще извикаме въ единъ гласъ:

Долу фалшификацията на вината и ракиитѣ.

Да живѣе Българското национално лозарство и винарство.

Да живѣе Общия Български Лозарско-Винарски съюзъ.

Отъ Дружеството.

Лозарска изложба въ Стара-Загора.

ПРОГРАМА.

1. Министерството на Земледѣлието и Държавнитѣ Имоти устройва отъ 17 — 20 септември т. г. въ гр. Ст.-Загора демонстративна лозарска изложба отъ мѣстни и директни сортове грозда и вина отъ тѣхъ, съ цѣль да се видятъ нагледно и прѣцѣнятъ отъ самитѣ лозари добритѣ и лошитѣ качества, прѣимущества и недостатѣцитѣ на единитѣ и другитѣ.

2. Въ изложбата се допускатъ да взематъ участие лозари и винари отъ цѣлата страна, лозовитѣ разсадници и земледѣлскитѣ училища.

3. Ще се допустнатъ за излагане: грозда отъ българскитѣ сортове, отъ чуждестраннитѣ такива, въведени въ насъ, и отъ директнитѣ американски сортове; вина отъ всичкитѣ изброени сортове грозда и присадени и неприсадени американски и директни лози и рѣзници отъ тѣхъ.

4. Гроздата и вината трѣбва да сѣ автентични, т. е. да бѣдатъ отъ сорта, отъ който е показано, че се излага. Смѣ-

сени сортове грозда и вина отъ такива, особено отъ директнитѣ сортове, нѣма да се допускатъ за излагане.

5. Лозаритѣ и винаритѣ, които желаятъ да взематъ участие въ изложбата, ще подадѣтъ най-късно до 10 IX т. г. на мѣстния агрономъ завѣрена отъ общината декларация, която да съдържа: името и прѣзимето на изложителя, мѣстожителството му, отъ колко и какви сортове грозда и вино ще излага, кога е засадено лозето му, какво пространство земя има то, начинътъ на обработването и доходността му, а сжщо и мнѣнието му за него — трѣбва ли да се разпространява този сортъ лози или не. Декларациитѣ се получаватъ отъ агрономствата.

6. Ще се излага отъ всѣки сортъ грозде отъ 3 до 5 кгр., а отъ виното — отъ 3 до 5 бутилки. Гроздето ще се постави въ кошници, добрѣ опаковано и етикирано; виното — въ сандѣчета, тоже опаковано и етикирано.

7. Изложителитѣ ще занесатъ гроздето и виното. прѣд-назначено за изложбата, въ агрономството, на... септември т. г.; послѣдното ще ги изпрати на държавни срѣдства въ изложбата. За излагане ще се избиратъ типични гроздове (чепки, салкъмъ). Брането на гроздето трѣбва да стане отъ 11—5 часа прѣзъ денътъ, когато е сухо и единъ день прѣди да се занесе въ агрономството.

8. На изложителитѣ ще се дадатъ награди въ почетни дипломи и похвални отзивы за доброкачествеността на изложенитѣ отъ тѣхъ грозда, вина и лози.

9. Изложенитѣ грозда, вина и лози ще се оцѣнятъ отъ комисия, състояща се отъ 6 души: трима прѣдставители на Министерството на Земледѣлието и Държавнитѣ Имоти и трима избрани отъ изложителитѣ.

10. Изложенитѣ грозда и вина, слѣдъ закриването на изложбата, ще се продаватъ за въ полза на послѣдната.

11. На 18 септември при изложбата ще се открие и събора на българскитѣ лозари, въ който ще се четатъ отъ специалисти реферати по лозарството, а така сжщо ще се прочете и рапорта на анкетната комисия, натоварена отъ Министерството да анкетира засаденитѣ лозя съ директни сортове лози въ Види иско.

12. Изложителитѣ и посѣтителитѣ на изложбата ще пжтуватъ съ 50% намаление по Б. Д. Желѣзници, като прѣдварително се снабдятъ съ обгербвани удостоверения отъ надлежното агрономство или земледѣлска катедра.

13. Поканватъ се агрономитѣ, общинскитѣ кметове и лозарскитѣ дружества да дадатъ най-голѣма гласностъ на настоящата програма между лозаритѣ и да ги поканятъ да взематъ участие въ изложбата, като я и посѣтятъ. Само въ нея тѣ ще иматъ възможностъ да видятъ нагледно добритѣ и лошитѣ качества, прѣимущества и недостатѣцитѣ на на-

шенскитѣ и директнитѣ американски грозда и вината отъ тѣхъ и ще рѣшатъ правилно съ какви лози (директни или присадени) тѣ ще трѣбва да възобновятъ опустошенитѣ имъ отъ филоксерата стари лози.

Отъ Министерството.

Кр. Тополски.

Истината върху разпространението на „Директнитѣ лози“ въ България.

Продължение.

Директнитѣ лози въ Видинско.

Прѣди филоксерата, Видинскиятъ окръгъ бѣше цвѣтуещъ въ лозарско отношение. Всички почти бърда бѣха покрити съ лозя, красени отъ хубави пивници (изби) По-голѣмата частъ отъ населението се е занимавало съ лозарство и сами сж прѣврѣщали гроздето на вино, което е запълвало голѣма частъ отъ мѣстната консомация. Вино е изнасяно и въ съседнитѣ държави, главно въ Румъния.

Отъ когато, прѣзъ 1881 год., филоксерата нагази видинскитѣ лозя, този хубавъ поминѣкъ на населението постепенно пропадна. Днесъ само спомени сж останали отъ красивитѣ вили и пълнитѣ съ нектаръ пивници. Развалини се виждатъ само, които навеждатъ жалки спомени отъ минало величие!

Главната причина за такова едно пропадане трѣбва да диримъ въ липсата на система въ възобновяването на опустошенитѣ отъ филоксерата лозя. Тамъ е единствената наша грѣшка.

Ако Министерството на Земледѣлието, което правилно бѣше усвоило методътъ за правенето на новитѣ лозя, чрѣзъ присаждане на мѣстната лоза върху противостояща на филоксерата подложка, имаше една желѣзна административна ржка, която да не позволяваше отклонения отъ правилния пжтъ на възобновяването на лозята, нѣмаше, слѣдъ повече отъ 30 годишна усилена работа, лозарството да бѣде въ сегашното му окаяно положение. Масага лозари, съ своята недогледностъ, спомогнаха за разсипването на лозарството, като създаваха спѣнки на Министерството и му прѣчиха да прилага свободно своята лозарска политика.

Въ това отношение лозарството въ Видинско можа да ни послужи за велика школа на нашитѣ грѣшки въ възобновяването на лозята.

Вмѣсто да върватъ по правия пжтъ на възобновяването на лозята чрѣзъ присадени лози, нѣкои лозари, смѣтайки се за много умни и хитри, подириха спасение на положението въ саденето на директни лози, внесени по контрабанденъ на-

чинъ отъ Сърбия. *Отело* е най-разпространената директна лоза въ Видинско. Подиръ нея идатъ, въ сравнително малки размѣри, *Жакезъ*, *Виала*, *Йоркъ-Мадейра*, *Хербемонъ* и само въ едно лозе отъ 5 — 6 декари *Делаваре**).

Безскрупулни търговци послужиха да заблудятъ една частъ късогледни лозари и привлекатъ вниманието имъ къмъ тия директни лози. И какво имъ продаваха на баснословни цѣни? — Това не може да знае нито този който купува, нито този що продава. Така е вървѣла тази търговия, така си върви тя и днесъ. И никой не се вгледа въ днешното положение, въ което се поставя самъ лозаря, ужъ да надхитри лозарската властъ въ нейната административна и културно-просвѣтна дѣйностъ, създадена именно за да го ръководи въ неговата практика. Мнозина лозари попаднали въ примката на спекулантитъ, днесъ си прѣхапватъ устната и се каятъ, но *опарениятъ си остава опаренъ*. За подобни случаи народната поговорка казва: „*който не слуша умно, нека пати отъ хитро*“.

Ето какви свѣдѣния ми дава за лозарството въ Видинско доскорошния Директоръ на Видинската подвижна земледѣлска катедра, г. Кашжровъ:

Въ Видинско лозата *Отело* е значително разпространена и се намира повечето въ стопанствата на ония, които не очакватъ прѣпитанието си отъ лозарството и строшена пара не даватъ за неговото прѣуспѣване.

Споредъ г. Кашжрова, причината за въвеждане на *Отело* въ Видинско били първоначалнитъ грѣшки въ опрѣдѣляне подходящитъ подложки. Тамъ били въведени подложкитъ *Riparia Sauvage*, *Riparia Portalis*, *Solonis* и др., които не могатъ да вирѣятъ по бърдата. Отъ изучаванията, които той е направилъ прѣвъ 1913 и 1914 г. на земитъ на с. Халваджий и др. е установилъ, че до 30 с. м. дълбочина въ почвата не е имало варовникъ, обаче отъ 30 до 50 с. м. се явява 15 — 20 0/о лесноразложимъ варовникъ, какъвто Рипарията не може да изтрае. Пожълтяването на лозитъ, слѣдствие многото варовникъ, изтощаването имъ слѣдствие лошо подрѣзване и липса на торъ, доказва просѣхването на лозитъ и пропадането на частъ отъ лозята.

Отъ една страна лошата адаптация на употребенитъ за подложки сортове, а отъ друга недоброкачествеността на произвеждания въ Видинскитъ държавни разсадници лозовъ материалъ, създадоха недовѣрие къмъ присаденитъ лози — нѣщо, което тласна нѣкои лозари къмъ директнитъ лози.

За забѣлѣзване е, че добритъ лозари отъ селата и града, които очакватъ доходъ отъ лозята си т. е. тамъ, дѣто тѣ съставляватъ главната култура въ стопанствата имъ, никогна не сж прибѣгвали къмъ *Отело*, като на лоза, която ще въ-

* / Ц. Пеневъ, Директнитъ сортове лози. Лозарски Прѣгледъ, год IV кн 4 и 5, стр. 104.

зобнови лозята имъ. За тѣхъ е ясно, като бѣлъ день, че единствениятъ сигуренъ методъ за правене на новитѣ лозя е посаждането на присадени върху американски подложки мѣстни лози.

Страната на Отело държатъ само търговцитѣ спекуланти и кръчмаритѣ фалшификатори, които иматъ смѣтка въ тѣхното разпространяване.

г. Кашжровъ пита: „Ако лозата Отело е доброкачествена, защо селенитѣ въ с. с. Видболъ и Гурково, които сж крупни лозари, не садатъ Отело, а праватъ лозята си отъ мѣстни лози, присадени върху американска подложка?“ Лозата Отело е разпространена повече въ влашкия край и кулско.

Нигдѣ въ Видинско, лозето не бърка на редовнитѣ земледѣлски работи въ стопанството.

Едно отраднo явление е констатиралъ г. Кашжровъ въ Видинско, а то е поведената борба противъ директнитѣ лози. Лозаритѣ Георги х. Дековъ, Буковъ, Балевъ, полковникъ Тодоровъ и други крупни лозари сж повели борба противъ директнитѣ лози, защото съзнавали, че въ Видинъ новото лозарство нѣма да даде прочутитѣ стари типични вина, ако се праватъ примѣси отъ директни лози, което тая година се потвърдило на Софийския пазаръ, дѣто видинскитѣ вина получили цѣна съ 2 — 3 лева по-низка на литъръ. Това се чувствува отъ Видинскитѣ лозари. Борбата се води и за това, че Отело служи да маскира фалшифициранитѣ вина, които подбиватъ цѣната на хубавитѣ натурални вина.

Отъ подетата борба се вижда, че здравата мисълъ прониква между лозаритѣ въ видинско и не ще бжде далечъ деня, когато грѣшката ще бжде съзната отъ всички лозари и фалшификаторитѣ ще бждатъ турени на мѣстото имъ

Кои директни лози се разпространяватъ у насъ и каква е тѣхната културна стойность.

До колкото свѣдѣнията ми се простиратъ, най-разпространената директна лоза у насъ е *Отело*, а подиръ нея иде тѣй нарѣчената *Бѣлъ Отело*. Отъ тѣзи двѣ лози се срѣщатъ чисти лозя, разбира се маломѣрни.

Просадени изъ лозята направени върху американска подложка, освѣнъ тия лози, се срѣщатъ тукъ-тамъ въ малки количества, директнитѣ лози *Жакезъ*, *Хербемонъ*, *Виала*, *Изабела*, *Елвира* и прочие.

Какви сж въ дѣйствителность разпространяванитѣ напоследъкъ директни лози подъ разнитѣ търговски имена „Унгарски“, „Сърбски“, „Влашки“, „Италиански“ и пр. „прѣчки“, не е още установено. Вземени сж мѣрки за тѣхното проучване съ цѣлъ да се установи кои именно лози сж разпространявани подъ тия названия. Прѣдполага се тѣ да бждатъ Хербемонъ, Делаваре, Жакезъ, Отело и др.

Тѣй като закона за лозарството забранява свободната търговия на непрѣпоръжчани отъ компетентната властъ — Министерството на земледѣлието — лози, тѣхното разпространяване става по незаконенъ пѣтъ — чрѣзъ контрабанда.

О т е л о

Произведенъ въ Америка отъ хирбидьора Арнолдъ, чрѣзъ кръстосване на Канадски Клинтонъ съ прашецъ отъ лозата Блакъ Хамбургъ.

Майката (Клинтонъ) е хибридъ *Labrusca*—*Riparia*, а бащата (Блакъ Хамбургъ) е извѣстния Франкенталъ съ прѣлестни черни гроздове, много едри, но безвкусни зърна, отгледванъ въ топлици.

Слѣдователно, Отело е хибридъ *Labrusca-Riparia Vinifera*

Отъ родителтъ *Labrusca* Отело е получилъ мѣха по листата, разположението на мустачкитѣ, твърдостта и особения неприятенъ вкусъ на месистата частъ на зърното и силно развитата коренна система, приспособяваща се къмъ глинеститѣ земи.

Рипарията му е прѣдала направлението на коренитѣ, които оставатъ плитки и сравнителна устойчивостъ на филоксерата, когато почвата е благоприятна за тѣхното развитие. Отъ европейската лоза Блакъ Хамбургъ е наслѣдилъ формата на листата и гроздетѣ, както и свойството на коренитѣ да устояватъ на варовникъ.

Нѣма повече форми Отело. Срѣщанитѣ разновидности прѣдставляващи различия въ листата, зърната или др. т. се дължатъ на почвени, климатични и други условия.

Бѣлиятъ Отело, както ще видимъ по-долу не е никакво Отело, а е съвсѣмъ друга лоза, *Ноахъ*.

Отело е буйна лоза: дава дълги и дебели прѣчки, които лесно пуцатъ корени и образуватъ силна месиста коренна система.

Почва рано да дава плодъ и има голѣма плодовитостъ. Подава се на кжсо и дълго подрѣзване.

Неприятниятъ вкусъ на гроздето му се повече развива въ топли страни и варовити почви. По-слабъ е въ по-студенитѣ мѣста и по-пѣськливитѣ почви.

На филоксерата противостои слабо, за това трѣбва да се присажда. Неприсаденъ може да се отгледва само на пѣськливи или влажни почви.

Гжбнитѣ болести го нападатъ: маната, блакротътъ и оидиумътъ причиняватъ голѣми пакости на лозаритѣ. Освѣнъ това, напращването му съ сѣренъ прахъ изгаря листата му също тѣй, както и оидиума, противъ който се употрѣбвява този прахъ.

Гроздето на Отело, съ сравнително твърда месиста частъ и

неприятенъ вкусъ, съдържа доста захаръ и много киселини и слѣдователно не може да даде добро вино.

Въ Южна Франция дава сравнително по-добро вино съ 8—10° алкохолъ, отъ 4—5⁰/₁₀₀ киселини (въ SO⁴ H²) и 20—22 гр. екстрактъ на литъръ.

Въ другитѣ части на Франция алкохолътъ намалява (4—7°), а киселинитѣ се увеличаватъ (7—13 гр. 5) екстрактътъ сжщо се увеличава (20—28 гр.).

Ако се дочака по-добро узрѣване на гроздето, ще може да се получи по-силно вино.

Лозата Отело не се е разпространила въ своето отечество Америка, поради силното ѝ страдене отъ гжбни болести. Въ Южна Франция не можа да има успѣхъ, понеже Арамонътъ се яви по-силенъ конкурентъ. Въ останалата частъ на Франция, Отело намѣри по-благоприятна срѣда, обаче, поради недостатъчното противостоене на филоксерата, той бива унищожаванъ. Задържа се само присаденъ върху противостояща подложка.

Н о а х ъ.

Сжщо както Отело, е американски хибридъ. У насъ я наричатъ *Бълъ Отело*.

Плодовита директна лоза съ бѣли гроздове, издржлива на студове, достатъчно противостои на гжбни болести, слабо на филоксерата. Дава доста силно, но неприятно на вкусъ бѣло вино, избѣгва варовити почви.

Въ Америка е била много цѣнена при появяването ѝ, обаче скоро сж се наситили на нея.

Въ Франция сжщо не е разпространена. Ракията ѝ притежава характерния на американскитѣ хибриди неприятенъ вкусъ. Виното ѝ е съвсѣмъ неприятно за пиене.

Х е р б е м о н ъ.

Буйна лоза, трудно се укоренява, твърдѣ слабо противостои на филоксерата и хлорозата. Изисква почви богати и рохки, каменисти и червени, пропускливи съ топла почва и свѣжа подпочва.

Не издържа на студъ, измрѣзватъ даже коренитѣ ѝ.

Зрѣе късно.

Не се задържа въ Франция нито като подложка, нито като директна лоза.

Ж а н е з ъ.

Въ началото на филоксерната криза е саденъ въ голѣми размѣри за боя на Арамона въ южна Франция край срѣдиземно море и като подложка за глинести и варовити почви. Но днесъ той трѣбва да отстѣпи на по-добри подложки и на новитѣ директни лози. Не се сади вече.

Слабо противостои на филоксерата и на гжбнитѣ болести.

Лозата Делаваре е достатѣчно описана въ послѣдната книжка на списанието стр. 99 и 100, както и на стр. 10 отъ кн. 5, год. II.

Другитѣ сортове не заслужаватъ и толкосъ вниманието на читателитѣ.

На кратко казано нито единъ отъ разпространяванитѣ у насъ сортове директни лози не заслужава вниманието на нашитѣ лозари.

Това сж все стари хибриди, донесени отъ Америка въ Европа, изгубили вече едноврѣмешната си слава, която впрочемъ не е била дълготрайна, при все, че нѣкои отъ тѣхъ заслужено заематъ мѣсто въ историята на французското лозарство съ помощта, която сж дали въ първитѣ години на възобновяването на опустошенитѣ отъ филоксерата лозя.

Законътъ за лозарството, властѣта и лозаритѣ.

Всичко до тукъ изложено въ статията показва двѣ нѣща:

1) Че шумътъ около директнитѣ лози е неоснователенъ и подигнатъ искусствено отъ заинтересувани хора нелозари и невинари, а търговци спекуланти и кръчмари фалшификатори, защото прѣдлаганата отъ тѣхъ стока е далечъ отъ да има качества по-добри отъ тия на мѣстнитѣ лози или поне да имъ се приравняватъ. 2) че чл. 21 отъ закона за Лозарството и Овощарството, заедно съ заблѣжката му, е не само съобразенъ съ условията, въ които се намира нашето лозарство, но той се налага отъ самитѣ тия условия за да може да се охрани лозарството въ страната отъ похитителитѣ, като съ това се запазватъ най-напрѣдъ личнитѣ интереси на лозаритѣ, и се създаватъ прѣчки на стремежитѣ за бързо и лесно забогатяване на безскрупулни търговци спекуланти на лозовъ материалъ и кръчмари фалшификатори на хубавитѣ наши вина. Като е тѣй, защо лозаритѣ отиватъ да подронватъ престижа на своя мощенъ покровитель—властѣта—и го праватъ немоощенъ? Това е, чисто и просто, лудурия — да се не знае какво се върши! А ония лектори, които проповѣдватъ на своитѣ слушатели—държавнитѣ земледѣлски администратори въ току що закрития курсъ въ Садово и Плѣвенъ, че нѣкои общи закони туряли администраторитѣ въ невѣзможность да приложатъ чл. 21 отъ закона за лозарството и който посмѣялъ да го приложи трѣбвало да понесе *гольми лични материални отговорности*, такива лектори заблуждаватъ слушателитѣ си и праватъ лоша услуга на М-то, като създаватъ бездѣятелни администратори. Азъ съвѣтвамъ слушателитѣ на курса да заключатъ тая проповѣдъ на своя лекторъ и да я иматъ за нечута. Иначе курсътъ ще има обратни резултати. Г-нъ Ц. Пеневъ, въ послѣдната книжка на „Лозарски Прѣгледъ“, стр. 103, сочи нѣкои примѣри върху този въпросъ.

Заинтересувани търговци и кръчмари влѣзоха подъ кожата на земледѣлци и лозари, дигнаха голѣмъ шумъ около директнитѣ лози и направиха постѣпки за измѣнението на чл. 21 отъ закона за лозарството и овощарството. Благодарение на новитѣ вѣяния и положението на страната, тѣ успѣха да създадатъ една борба между народа и властѣта.

Наистина, не може да се разбере до кога българския народъ ще продължава да гледа на властѣта като на тиранинъ, вмѣсто на свой пълномощникъ, поставенъ да го ръководи въ неговия културенъ животъ? Създали сме закони. Защо да не ги изпълняваме, или, ако, при прилагането имъ, въ тѣхъ се констатирайтъ непълноти, несъобразности, отживѣли врѣмето си нареждания, защо да не ги поправимъ по реда, по който това става? Властѣта има за свои съвѣтници специални институти, които могатъ да проучатъ всѣки подигнатъ въпросъ отъ общественъ характеръ и да ѝ дадатъ материалъ за да опрѣдѣли тя своето становище по него, като за ръководенъ принципъ има, разбира се, интереса не на отдѣлни личности, а на цѣлия народъ, на държавата, която е обща за всички ни.

Народътъ трѣбва да помага на властѣта въ изпълнението на възложената ѝ работа, като се приучи да изпълнява законитѣ като всѣки културенъ народъ, вмѣсто съ необмисленитѣ си дѣйствия, да подготвя нейната капитулация.

З а к л ю ч е н и е .

1. Разпространяванитѣ у насъ директни лози нѣматъ онака културна стойностъ, която да отговаря на съврѣменнитѣ нужди на българското лозарство.

2. При условията, въ които се намира сега нашето лозарство, неразумно е свободното садене на директни лози, защото то ще прѣчи на правилното възобновяване на лозята. Правятъ се несигурни лозя и се получаватъ произведени дълноскачествени.

3. Като солидна и сигурна метода за правене на лозята трѣбва да се поддържа методата, споредъ която възобновяването става върху противостояща на филоксерата подложка. Тази метода позволява да се запазатъ закрѣпенитѣ отъ вѣковетѣ изпитани мѣстни лози.

4. За страни, като нашата, дѣто фалшификацията не се прѣслѣдва ефикасно, разпространяванитѣ директни лози ще служатъ на фалшификаторитѣ за да прикриватъ подправата на вината.

5. Да се направи всичко възможно за да може нуждитѣ на лозаритѣ за лозовъ материалъ да се удовлетворяватъ всѣка година. А затова има срѣдства. Да не се забравя, че именно липсата на лозовъ материалъ тласка лозаритѣ къмъ директнитѣ лози.

6. На Министерството на Земледѣлието се налага дългъ да вземе всички мѣрки за туряне на добра основа възобновяването на лозята, а на лозаритѣ — да [се вслушватъ въ съветитѣ, които имъ даватъ органитѣ на Министерството — агрономитѣ — близкитѣ тѣхни съратници.

Н. Недѣлчевъ.

Добиване на доброкачествено и трайно вино.

Продължение.

Прибавянето на сѣрниятъ двуокисъ, подъ формата на *калиевъ метабисулфитъ* или друга солъ, дава добри резултати. Той, както поменахме вече, парализира размножаването на врѣднитѣ микроби и позволява само на по-добритѣ да се размножаватъ и да извършватъ ферментацията. Тази практика въ добръ уреденитѣ изби на западъ се допълва отъ друга една — прибавянето на квасъ отъ чисти, подобрани ферменти, слѣдъ като на гроздовата каша е прибавенъ сѣрния двуокисъ.

Виненитѣ ферменти сж отъ различни видове и раси. Между тѣхъ има такива, които могатъ да причинятъ ферментация до като спиртниятъ градусъ достигне 6. По-нататѣкъ произведениятъ отъ самитѣ тѣхъ спиртъ имъ прѣчи да дѣйствуватъ. Други, по-добри, могатъ да обхвнатъ толкова захаръ въ спиртъ, че виното да добие 15⁰ спиртъ. Това сж вече силно алкохолични ферменти. Сжществуватъ способности, посрѣдствомъ които всѣки единъ ферментъ може да се отдѣли, да се развѣди отдѣлно и да му се изучатъ качества, колко спиртъ може да даде, какъвъ букетъ придава на виното, за колко врѣме може да привърши ферментацията, дали работи при по-студено или при по-топло, полученото вино дали бърже се обистря и пр. Измежду многото ферменти сж подобрани само такива, които даватъ най-добри резултати, като сж ги раздѣлили ферменти за бѣло вино, ферменти за червено вино. Така, за бѣлитѣ вина най-прочутата раса е шампанската; тя е била подобрена измежду многото ферменти, които се срѣщатъ въ бѣлитѣ вина отъ Шампань. Има кжщи, които се занимаватъ само съ производството на чисти, подобрани ферменти. Францускитѣ лозарски списания прѣди гроздобера сж пълни съ реклами за различни подобрани ферменти. Това иде да покаже до колко обработването на виното въ Франция става рационално — съ подобрани ферменти. Слѣдъ прибавянето на сѣрния двуокисъ (калиевиятъ метабисулфитъ), ако къмъ гроздовата каша прибавимъ и голѣмо количество винени ферменти, които сж тѣкмо въ момента на най-силното размножение, това ще ни осигури пълното прѣвиряне на

гроздовата каша. То има сжщото значение, както парчето хлѣбенъ квасъ, което поставяме въ тѣстото за да втаса или малкото кисело млѣко за подкваса, което се прибавя на прѣвареното млѣко. Тази прибавка на виненъ квасъ е особно важна въ години, когато вслѣдствие честитѣ дѣждове ферментитѣ, които сж полѣпени по ципитѣ на зърната, сж измити и по която причина малко зародиши има въ смачканата гроздова каша. Въ такъвъ случай милионитѣ ферменти, които вкарваме съ кваса, веднага започватъ да дѣйствуватъ и прѣдизвикватъ бурна ферментация. Понеже у насъ нѣма отъ кждѣ да се доставятъ чисти ферменти, а и доставянето имъ отъ странство е невъзможно днесъ, ще опишемъ работенето съ квасъ, приготвенъ отъ мѣстни ферменти, които даватъ практически почти сжщия резултатъ.

Какъ става приготвлението на кваса отъ мѣстни ферменти? Количеството квасъ, което трѣбва да се приготви, зависи отъ количеството на гроздовата каша. Да прѣдположимъ, че първиятъ день ще напълнимъ каца отъ 10,000 литра вмѣстимостъ. За всѣки 100 литра каша ще ни трѣбва 25 литра квасъ или за нашата каца — $100 \text{ по } 2.5 = 250$ литра квасъ. Ще приготвимъ едно буре или каца отъ около 300 литра вмѣстимостъ, кждѣто ще се работи кваса. Ако употребимъ буре, ще трѣбва да махнемъ горното дѣно. Сждѣтъ, който ще служи за приготвление на кваса, ще се измие добрѣ съ врѣла, послѣ съ студена вода, ще се напуши съ сѣра и ще се остави въ ферментационното помѣщение близо до кацитѣ. Три дена прѣди почването на гроздобера ще се събере отъ лозето здраво, добрѣ узрѣло грозде въ такова количество, съ разчѣотъ да се получатъ отъ него необходимитѣ за кваса 250 литри мжстѣ, или приблизително 400 кгр. грозде. Събраното грозде се смачква и се пресува веднага за да се изкара мжстѣта. Една десета отъ тази мжстѣ, т. е. около 25 литра, се поставя въ единъ чистъ сждѣ, покритъ отгорѣ съ покривка и се занася на топло (въ кухнята) за да почне ферментацията отъ само себе си. Останалата мжстѣ се сулфитира, т. е. привава ѝ се калиевъ метабисулфитъ въ размѣръ 40 грама на 100 литра и се оставя на студено въ избата. Метабисулфитѣтъ се разтваря въ около $\frac{1}{2}$ литрѣ топла вода и тогава се прибавя. Сулфитираната мжстѣ се държи 24 часа въ избата за да се отаятъ нечистотиитѣ и всички ферменти. Прѣзъ това врѣме оставенитѣ 25 литра мжстѣ започватъ да ферментиратъ. Щомъ като трѣгне добрѣ врѣннието, тази мжстѣ се налива въ приготвеното за кваса буре отъ 300 литра. Въ сжщото буре на 3—4 пѣти се налива обистрената съ метабисулфитъ мжстѣ. Слѣдъ всѣко наливане се чака ферментацията да трѣгне. Ако изведнажъ се налѣе всичката мжстѣ, по причина на сѣрниятъ двуокисъ, рискува се да спрѣ ферментацията за дълго врѣме. Щомъ

слѣдъ прибавянето на послѣдната частъ отъ мжстѣта ферментацията трѣгне добръ, квасѣтъ е готовъ и гроздоберѣтъ може да започне. Събраното грозде се смачква съ механическа мелница или съ крака въ ферментационната каца. Щомъ кацата се напълни съ смачкано грозде, прибавя ѝ се най-напрѣдъ калиевия метабисулфитъ, въ размѣръ 20 грама за 100 литри каша. Нуждното количество метабисулфитъ (въ случая за каца отъ 10,000 литра 2 кгр. метабисулфитъ) се разтапя въ 4—5 литра топла вода. Отъ ферментационната каца се изтака въ единъ подлинъ мжстъ, въ която се прибавя разтвора отъ метабисулфитъ. Мжстѣта промѣня веднага цвѣта си. Пуска се отъ кацата да тече мжстъ въ подлина, а отъ подлина съ помпа или на ръка се прѣхвърля мжстъ отгорѣ на кашата, до като всичкиятъ метабисулфитъ се размѣси въ кашата, което се познава по това, че мжстѣта, която тече отдолу, е съ промѣненъ цвѣтъ. Слѣдъ половинъ до единъ часъ въ ферментационната каца се налива и приготвениятъ по показания по-горѣ начинъ квасъ. Прибавянето на кваса и размѣсването му въ кашата става по сѣщия начинъ, както и това на метабисулфита, т. е. кваса се сипва постепенно въ подлина, прѣхвърля се въ кацата и това се продължава известно врѣме, около половинъ часъ. Това прѣхвърляне на мжстѣта има и друга добра страна, че провѣтрява кашата и благоприятствува за по-бързото размножаване на ферментитѣ.

Слѣдъ известно врѣме (около 12 часа), ферментацията въ голѣмата каца започва буйно и продължава 3—4 дена. Обикновено на 5-ия день буйната ферментация е спрѣла и течността е изтинала. Съ единъ гжстомѣръ се провѣрява дали всичката захаръ е разложена и се пристѣпва къмъ оттакане на младото вино. Това послѣдното се поставя въ измити бѣчви, ненапушени, допълнени, но нехерметически затворени, където започва тихото врѣние, за да се разложи и малкото количество захаръ, което остава слѣдъ буйната ферментация. Пращинитѣ се прѣкарватъ прѣзъ пресата за да се отдѣли останалото вино, което се оставя да прѣкара тихата ферментация отдѣлно, а слѣдъ обистрянето му се прибавя къмъ отточеното най-напрѣдъ вино.

Ако гроздоберѣтъ продължава нѣколко дена и всѣки день се пълнятъ нови ферментационни каци, квасъ за послѣдующата каца се взема отъ тази, която е отъ прѣдния день и е въ пълна ферментация. Има и другъ начинъ за приготвяне на квасъ за прѣзъ цѣлото врѣме на гроздобера, но той е по-сложенъ и по-труденъ за малкитѣ изби.¹⁾

Описаниятъ по горѣ начинъ на винарствуване съ прѣдварително подготвенъ квасъ отъ мѣстни ферменти е приложимъ за нашитѣ условия, само че трѣбва да се отдѣлятъ

¹⁾ За по-подробни свѣдѣния по ферментацията вижъ книгата „Модерно винарствуване“ отъ Ив. Добревъ.

по-вече грижи отъ страна на винаря. За практиката той е достатъченъ и дава много добри резултати. У насъ нѣмаме селектирани ферменти, които да използваме, както това правятъ винаритѣ въ напрѣдналитѣ страни и затова работата съ тѣхъ нѣма да описваме. Но за нашия практикъ винарь, ако приложи единъ отъ способитѣ, описани въ настоящата статия, това ще бѣде достатъчно да му гарантира вино, което въ качествено отношение, а главно по трайностъ да стои много по-горѣ отъ приготвяванитѣ по досегашния начинъ български вина.

Забѣлъжка. Въмѣсто калиевъ метабисулфитъ може да се употреби за цѣльта натриевъ, такъвъ, само че дозата 20 грама на 100 литра каша ще се намали на 17 грама.

Свѣдѣния.

Състоянието на лозята, маточницитѣ и укоренилищата. Бюлетинъ за пазарнитѣ цѣни на лозарскитѣ продукти и материали

Бургасъ, 11 августъ. — Лозята отиватъ добрѣ. Памитѣтъ вече прошари.

Сливенъ, 11 августъ. — Състоянието на лозята е добро, съ изключение на тѣзи на една малка мѣстностъ, кждѣто ударя градъ. До сега гроздето се запази отъ пероноспора и др. болести, макаръ че се прѣскаха само два пжти. Тукъ се продава вече узрѣло грозде. Тази година въ града и околията се присадиха и укорениха всичко 2,880,000 лози. Ето подробно количеството на присаденитѣ лози по подложки и въроятното количество, което ще се получи отъ тѣхъ за пазаря:

Присадени и укоренени		Ще се получатъ около
Сортове подложки	Количество -	
Мурв. Рупес. 1202	900,000	450,000
Рупестрисъ дю Ло	620,000	240,000
Шасла Берл. 41—Б	500,000	150,000
Рипария Рупестрисъ 101 ¹⁴ .	400,000	200,000
Рип. х Корд. Рупес. 106 ⁸ .	260,000	120,000
Рип. х Берланд. 420—А . .	200,000	80,000
Всичко . .	2,880,000	1,240,000

Състоянието на вкоренилищата е отлично. Лозитѣ сждобили височина метъръ до метъръ и 20. Гроздата (присадни-

цитѣ) сж строго сортировани и сж подобрани отъ най-добритѣ български и французски сортове.

Илия Балева.

Чирпанъ, 11 августъ. — Прѣзъ изтеклата половина на мѣсеца врѣмето бѣ благоприятно. Лозята се прѣкопаха 4 и 5 пѣти. Прѣскаха се тоже 3-4 пѣти. Пероноспората се ограничи до минимумъ, съ изключение на нѣкои мѣста, кждѣго се появи въ доста голѣмъ размѣръ и то въ старитѣ лозя. Маточниците и укоренилищата сж добрѣ. Чауша и др. бѣли грозда не родиха много плодъ. Останалитѣ сортове иматъ голѣмо плодородие. Цѣнитѣ на виното и ракията иматъ тенденция къмъ покачване.

Д. В.

Гюзелдже Аланъ (Раградско), 14 августъ. — Третото прѣскане се привърши. Пероноспората се разви въ голѣмъ размѣръ. На нѣкои недобрѣ напрѣскани лозя освѣнъ шумата, но и гроздето се маноса и окапва. Има новопосадени лозя отъ мѣстни прѣчки и „Отело“, които отиваха добрѣ, но пероноспората и тѣхъ нападна силно. — *Д. Христовъ*

Шуменъ, 15 августъ. — Пероноспора не се забѣлѣзва по лозята, но при все това нѣкждѣ се прѣдприе четвъртото прѣскане. Падналъ е градъ въ селата Водица и Ковачевецъ (Поповско). Чакъ сега лозаритѣ почувствуваха ползата отъ застраховкитѣ. Въ гр. Прѣславъ, въ мѣстността „Тунесець“ сж се появили бубулечки, които унищожаватъ лозовия листъ. Укоренилищата сж въ добро състояние — обѣщаватъ 50—60%⁰ прихващание. Маточниците сжщо сж въ добро състояние.

Еница, 15 августъ. — Прѣзъ изтеклата половина на мѣсеца лозята силно пострадаха отъ пероноспората. По плодородие лозята тази година сж далечъ по-долу сравнение съ миналата година. — *И. Рачевъ*

Ковачевецъ (Поповско), 15 августъ. — Слѣдъ градушката отъ 25 м. м. лозята сж въ плачевно състояние. Тѣзи, които напрѣскаха веднага слѣдъ града, повързаха лозитѣ и изобщо положили грижи, все таки една малка частъ отъ плода и останалитѣ листа се е спасила. Тѣзи, които не сториха това, лозята имъ сж наполовина оголени отъ шумата и зърната на гроздоветѣ чернѣятъ и падатъ. Директниятъ сортъ „Отело“ изгуби почти всичкия си плодъ. Изглежда, че стопанитѣ му ще напуснатъ саденето му. Маточниците и укоренилищата не сж закачени отъ градушката и отиватъ добрѣ. Започна се варенето на сливова ракия. Цѣната ѝ е 40 лв. литъра. *П. Стояновъ.*

Ески-Джумая, 15 августъ. — Привърши се третото прѣскане на лозята, а нѣкждѣ се прѣдприе и четвъртото. Пероноспора има по листата и по гроздата въ доста чувствителенъ размѣръ. Маточниците и укоренилищата отиватъ добрѣ, обаче сортоветѣ Шасла х Берл. 41 — Б. и Мурв. х Рупес. 1202 сж нападнати отъ маната. Работната надница започва да спада — за мъже 12—15 лв., за женитѣ 10—12 лв. Цѣната на ракията 80 лв. литъра при 65° — *Хр. Нечевъ.*

Блъсницево (Луковитско), 15 августъ. — Лозята сж много добри. Появи се по гроздето малко манѣ, но сухото врѣме я ограничи. По всички сортове се забѣлѣзва прошарване. Маточниците и укоренилищата отиватъ добрѣ. Ракията отъ джанки се прѣдлага 20 лв. литѣра. *П. Миховски.*

Свищовъ, 15 августъ. — Състоянието на лозята изобщо взето е добро. По гроздето се яви въ ограниченъ размѣръ пероноспора, но се ограничи, като се напрѣскаха специално гроздата съ борделезовъ разтворъ. Покършватъ се буйно растящитѣ лѣтораста. Маточниците сж добри. Почна се четвъртото почистване и повързване. Укоренилищата тоже отиватъ добрѣ. Лозитѣ се откриха до спойката, за да зрѣятъ лѣтораститѣ до основата си. Вино наедро се продава 9—10 лв., ракия 25—30 лв. литѣра. Търсенето на суровъ лозовъ материалъ започна отъ сега. *Н. Дечевъ*

Елена, 15 августъ. — Прѣзъ изтеклата половина на мѣсеца се появи за прѣвъ пѣтъ пероноспора въ значителенъ размѣръ, а оидиумъ въ ограниченъ. Слѣдствие засушаването, распространението имъ се ограничи. Отъ цѣвтеніето до сега благодарение на изрѣсването около $\frac{1}{3}$ отъ гроздето е изгубено. За идната пролѣтъ гладкиятъ материалъ за присаждане ще се търси тукъ много. *Т. Славковъ*

Образцовъ Чифликъ, 15 августъ. — Върху лозя, прѣскани даже три пѣти, се яви пероноспора по всички млади листа и въ чувствителенъ размѣръ по чепкитѣ и зърната. Маточниците продължаватъ да растатъ буйно. *П. Василевъ*

Пещера, 18 августъ. — Състоянието на лозята е много добро. Болести почти никакви. Виното наедро се продава 11—12 лв. литѣра, ракията 80—90 ст. градуса. *К. Бараковъ.*

Русе, 18 августъ. — Врѣмето прѣзъ изтеклата половина на мѣсеца бѣ много дъждовно. Вслѣдствие на влагата, пероноспора се яви въ най-усилена форма и компрометира цѣлата реколта. На лозя, прѣскани два пѣти, реколтата е съвършено унищожена; тѣзи, които сж прѣскани 3 пѣти, сж изгубили 30—35 % отъ реколтата. Отъ 2 т. м. почна омекването на Чауша и Портюге бльо, на Мискета отъ 7-и, на Памитъ отъ 9-и, на Черната Гъмза отъ 15. Укоренилищата се оманиха и лѣтораститѣ имъ не ще могатъ добрѣ да узрѣятъ. Маточниците растатъ буйно, пенсираха се, но слѣдствие кишата надали ще може материала да узрѣе. Цѣната на виното наедро се покачи на 10 лв., ракиитѣ на 40 лв. литѣра. Работнитѣ надници за мжже спаднаха на 7—8 лв., за жени 5—6 лв. съ храна; а безъ храна първитѣ 12—13 лв. вторитѣ 8—9 лв. *Д. Миховъ.*

Караисенъ (Свищовска), 19 августъ. — Напоследъкъ валѣха дъждове, вслѣдствие на които се появи болестъ по гроздето, което почна да кане. Тукъ тамъ има прошарено.

Т. Поповъ,

Хибилий (Свищовско), 20 августъ. — Лозята на селото ще иматъ срѣдна реколта, макаръ че при цвѣтението лозаритѣ се надѣваха да бжде отлична. Причината е, че имаше тукъ тамъ изрѣсване по гроздето, а и много лозя има опуснати отъ мана, вслѣдствие на което маната нанесе доста поврѣди (нѣкѣждѣ до 50—60%).

Филю К. Лазаровъ

Сухиндолъ, 20 августъ. — Отъ 5 юлий до 3 августъ т. г. паднаха силни дъждове — 161'4 литра на кв. метъръ. Най-силенъ бѣ на 17 срѣщу 18 юлий — 78'2 литра на кв. метъръ. На 25 юлий падна силна градушка, но за голѣмо щастие закачи много слабо лозята и нанесе на една малка частъ отъ 0'5 до 2% поврѣди. Дъждоветѣ свариха лозаритѣ готови съ третото прѣскане и лозята се прѣдпазиха отъ силната пероноспора. Въ нискитѣ мѣста се появи тукъ тамъ оидиумъ, но отъ сухото врѣме слѣдъ дъждоветѣ развитието му се прѣкрати. Ранозрѣлющитѣ грозда се прошариха къмъ 10 августъ и днесъ имаме вече зрѣло грозде чаушъ, шасла и др. Гъмзата прошари и сега е по-едра, отколкото миналата година по гроздоберъ. Има изгледи гроздето да бжде по-вече отъ отлично по качество. Почнаха подготвителнитѣ работи на гроздобера: притягане на бѣчви, каци, транспортни бурета, бетониране на изби, при все че материилитѣ сж скѣпи. Съ идването на новата житна реколта вмѣсто спадане цѣнитѣ на надницитѣ, днесъ имаме повишение съ 1—2 лв.; питаеме се до кога това повишение. Виното спада и не се търси продаде се 8 до 85 лв. литъра. Тукъ се взе инициативата за образуване въ скоро врѣме на Лозарско-Винарско дружество,

Ат. Гитевъ.

Лъсковецъ, 26 августъ. — Слѣдъ послѣднитѣ дъждове се яви пероноспора, особено въ по-нискитѣ мѣста въ голѣмъ размѣръ, и то повечето по тия лозя, които не наврѣмено сж прѣскани трети пѣтъ. Горнитѣ, а въ нѣкой лозя и долнитѣ листа, па даже и самото грозде е погорѣло. Общо загубата е до 50%. Причината за появата на пероноспората не малко се отдава и на недоброкачествеността на синия камъкъ.

Маточницитѣ отиватъ много добрѣ. Имаше се опасностъ да не останатъ зелени пѣрветѣ, обаче напослѣдкъ врѣмето е сухо, топло и благоприятствува за узрѣванието имъ. Вегетацията прѣстана и пѣрветѣ почнаха да показватъ видъ на озрѣване.

Виното и ракията сж абсолютнo изчерпани.

В. Календжиевъ.

Плѣвентъ, 31 августъ. — Напослѣдкъ врѣмето се засуши и появилитѣ се тукъ тамъ болести по гроздето, мана и бѣло гниене се ограничиха. Лозята, които сж прѣскани на врѣме — 3 пѣти сж добрѣ запазени, както гроздето така и шумата. Зрѣненето на раннитѣ сортове закѣснѣ, но на пазаря има

изнесено вече грозде отъ сортоветъ Портюге бльо и Шасла доре; продава се 7 лв. единия килограмъ.

Маточниците и укоренилищата отиватъ добръ. Присаденитъ на зелено лози сж сжщо въ отлично състояние.

Испания — отъ Хюеска (Арагонъ): Изтеклия периодъ бѣ много лошъ за лозата въ провинцията Хюеска. Падна градушка на много мѣста и уби колкото грозде имаше. Отъ много години не бѣ валѣло толкова градъ. Слѣдъ градушката дойде студено врѣме, слѣдствие на което зрѣнето оста на много назадъ. Цѣнитъ се покачватъ навсѣкждѣ, тъй като на лозаритъ се правятъ многобройни прѣдложения. Новата реколта ще се плаща много скжпо, понеже и старата реколта струва скжпо.

Португалия. — отъ Порто: Отъ нѣколко дена горѣщината е станала нетърпима и е много добра за бързото узрѣване на гроздето; гроздето е отлично, почва да се зажелтѣва или да приема хубава червена краска. Къмъ 15 или 20 септемврий гроздоберътъ ще бжде въ разгара си, което значи петнадесетъ дена по-рано отъ нормалнитъ години. Цѣнитъ на пазаря се държатъ здраво. Ако не се случи нѣщо, качеството на виното „Порто“ ще бжде отлично.

Италия. — Отъ Римъ. Не си спомняме такъвъ тжженъ моментъ за винената търговия както сегашния. Системата за нормиране цѣнитъ на виното, която правителството прие подъ натиска на консоматоритъ всичко парализира и ние сме въ надвечерието да компрометираме външния си пазаръ. Не искатъ да продаватъ лозаритъ вината си по нормиранитъ цѣни, които сж подъ производнитъ.

Франция. — Сушата продължава. Състоянието на южно-французкитъ лози е съвсѣмъ критическо: нѣма да бжде Южно-Француската реколта, която ще намали цѣнитъ на виното! Съобщаватъ за една силна атака отъ Блэкъ ротъ въ Арманякъ. Въ областъта Мори (Източни Пиренеи) атаки отъ Бѣло гниене вслѣдствие падане на градушката. Въ Воклюзъ много оидиумъ.

Х Р О Н И К А.

№ 12444. — 18 VIII 1919 год. До Районнитъ Инспектори по Земледѣлието, Директоритъ на Подвижнитъ Земледѣлски катедри и Земледѣлскитъ Училища, Агрономитъ, Управителитъ на Разсадницитъ и Земледѣлскитъ Администрации. — Около въпроса съ директнитъ сортове американски лози въ послѣдно врѣме у насъ се лига голѣмъ шумъ: заинтересовани лица пи-

шатъ хвалебни статии изъ вѣстницитъ за тѣхъ, търговци-спекуланти агитиратъ за тѣхното разпространение, като не намиратъ думи да хвалитъ и величатъ тѣхнитъ добри качества, а живнитъ лозари, особено тия изъ Южна България, които не ги познаватъ, не познаватъ изобщо американската лози, съ която ще трѣбва да възобновятъ пропадналитъ отъ филексерата

нашенски, стари лозя, даватъ въра на всичко това и търсятъ, купуватъ и засаждатъ пръчки отъ тѣхъ съ надежда да получатъ изобилно грозде, да приготвятъ добро вино отъ тия директни лози.

Съвѣтитъ и увѣщанията на агрономитъ и специалиститъ въ това отношение, изричното запрѣтително постановление на закона за лозарството и овощарството прѣслѣдванията, наказаниата, конфискуванията и унищожаването на пръчкитъ и лозитъ отъ директнитъ сортове лози се указаха недостатъчни, безсилни да разубѣдятъ лозаритъ и прѣдотвратятъ купуването и засаждането на тия допнокачествени и незаслужаващи разпространение лози.

Съ цѣлъ да се даде възможность на лозаритъ да видятъ и се запознаятъ нагледно съ директнитъ лози и да прѣцѣнятъ сами слѣдъ това бива ли да засаждатъ лозя отъ тѣхъ, Министерството е рѣшило да устрои на 17 септември т. г. въ гр. Ст. Загора (единъ день прѣди събора на българскитъ лозари и два дена прѣди панаира въ тоя градъ) демонстративна лозарска изложба на грозде и вина отъ нашенскитъ и директнитъ американски сортове лози, за да се видятъ прѣимущества и недостатъцитъ, добритъ и лошитъ качества на единитъ и другитъ.

Покрай гроздата и вината отъ държавнитъ заведения (разсадници и земеделѣлски училища), въ изложбата ще бждатъ допуснати и такива отъ частнитъ лица, лозаритъ и сдруженията отъ цѣлооо царство, които желаятъ да прѣдставятъ, да взематъ участие въ нея. На изложителитъ на доброкачествени грозда и вина, безразлично дали тѣ сж отъ нашенски или директни сортове, ще се дадатъ награди въ почетни дипломи и похвални отзиви.

Това като ви се съобщава, поканвате се да вземете своевременно нужнитъ мѣрки за разгласяването между населението, лозаритъ главно, и убѣждаването на послѣднитъ да взематъ участие въ поменатата изложба, като прѣдставятъ въ нея грозде и вино, получени отъ собственитъ имъ лозя, а сжщо и присадени и неприсадени лози и гладки пръчки (нашенски сортове на американска подложка и директни такива).

Подробноститъ по изложбата се виждатъ въ приложената къмъ настоящето програма за нея. На заявите-

телитъ да взематъ участие въ изложбата ще се даватъ декларации отъ агрономствата споредъ приложения образецъ. Донесенитъ въ агрономствата прѣдмети за излагане въ изложбата, ще се опаковатъ най-старателно по начинъ да пристигнатъ неповрѣдени въ послѣдната. Приготвенитъ така прѣдмети ще се прѣдадатъ въ най-близката гара на специалнитъ вагони, които ще бждатъ отредени да събератъ и отнесатъ всичкия прѣдназначенъ за изложбата материалъ. За датата на прѣдаванетоъ ще се съобщи допълнително. Въ всѣки случай, прѣдметитъ трѣбва да бждатъ приготвени за прѣдаване най-късно 3 дня прѣди деня на откриване изложбата, т. е. до 14 септември т. г.

Директоритъ на земеделѣлческитъ училища и управителитъ на лозовитъ разсадници да взематъ своевременно нужнитъ мѣрки, за да подготвятъ и изпратятъ на изложбата колкото се може повече и по-разнообразенъ материалъ: хубави мѣстни, чуждестранни и директни сортове грозда, вина отъ тѣхъ, по нѣколко лози присадени и директни за да се направи сравнение между послѣднитъ и се види растежътъ и развитието на единитъ и другитъ, плодородието имъ, устойчивостта на директнитъ лози къмъ криптогамическитъ болести, филлоксерата и пр.

Желателно е да бждатъ прѣдставени въ изложбата по възможность повече и по разнообразни грозда, вина и лози отъ директнитъ сортове, да бжде застъпенъ добръ отдѣла директнитъ лози и тѣхнитъ продукти, за да може по тоя начинъ да се видятъ нагледно, непосредствено отъ всѣки посетителъ на изложбата добритъ имъ и лоши страни, прѣимущества и недостатъцитъ имъ, да може, слѣдователно, слѣдъ това всѣки лозаръ самъ да си състави мнѣние и да рѣши, слѣдва ли, заслужаватъ ли тия лози засаждане и огледване или не.

А за да може това да стане, нужно е всѣки агрономъ, въ чийто районъ има директни лозя — независимо отъ това дали стопанитъ на послѣднитъ ще взематъ участие въ изложбата или не — да се погрижи и пригответи колекция отъ тѣхнитъ грозда, а ако може и вина, която колекция да изпрати въ изложбата. Колекцията да бжде добръ стѣкмена, като се гледа да бж-

дате застъпени всичкитѣ сортове директни лози отъ района; гроздата да бждатъ вѣрно етикирани, съ означение името и прѣзимето на стопанина на лозето, пространството на послѣдното, възрастта му, начина на отгледването и доходността му.

Съ една рѣчь, длѣжностнитѣ лица, до които е адресирано това окръжно — проникнати отъ цѣльта, която Министерството прѣслѣдва съ изложбата — трѣбва да употребѣятъ възможнитѣ максимални усилия за успѣха на послѣдната, въ който случай само тя ще бжде резултатна, ще постигне цѣльта си.

А веднажъ това стане ли, ние можемъ да бждемъ спокойни, че сме допринесли много за успѣха и развитието на лозарството въ страната, за правилното възобновяване на опустошенитѣ отъ филуксерата стари лозя съ нови такива върху американската устойчива, трайна подложка, както това е ставало и става навсѣкждѣ по свѣта, кждѣто филуксерата нападна и унищожи лозята. М-ръ: Д. Драгиевъ. Гл. Секр.: А. Гечевъ. За Н-къ на Отдѣл: К. Хитиловъ.

Лозарско дружество сж основали Бургаскитѣ лозари на 10 т. м. Уставътъ е съставенъ по образаца, напечатанъ въ книга III на „Лозарски Прѣгледъ“. За управителенъ съзѣтъ сж избрани: Д-ръ Чилингировъ, Славъ Тодоровъ, Ст. Радевъ, Георги Хурмузовъ, Паскаль Папри, Димитри Христавевъ и Петко Магритовъ. Пожелаваме успѣхъ на новото дружество и усиlena дѣйностъ за постигане цѣлитѣ, които си е поставило.

Износъ на вина отъ Франция. Съ декретъ отъ 12 юлий т. г. позволяваше се износа само на вина въ бутилки или въ бѣчви до 225 литра вѣстимостъ. Една нота отъ финансовото министерство, отъ дата 23 юлий, разширява позволителното за износъ на всички вина, безъ ограничения по количество;

1. За всички страни неутрални или съюзни, при условие виното да бжде експедирано по море отъ мѣстата, кждѣто е произведено;

2. За Швейцария при условие да бжде експедирано съ швейцарски влакове отъ гр. Сетъ или гр. Марсилия. Б. Р. Отъ горното съобщение се

вижда, че за неприятелскитѣ страни износа на вино е забраненъ.

Какво количество вино е обложено съ акцизъ прѣзъ 1918 година? Отъ слѣдния списъкъ, направенъ по райони за обложенитѣ количества вина, ще може да се сжди приблизително и за производството на вината у насъ прѣзъ 1918 година.

Наименование на районитѣ	Измѣрението въ литри	Слѣдующия имъ се данѣкъ	
		лева	ст.
1 Бургаски	4,106,331	2,553,165	50
2 Врачански	2,806,310	1,403,155	—
3 Гюмюрдж.	214,228	107,114	—
4 Деде агачки	137,433	68,716	50
5 Кюстендил.	29,604	14,802	—
6 Ксантійски	12,926	6,463	—
7 Неврокопски	116,318	58,159	—
8 Одрински	409,990	204,995	—
9 Плѣвенски	4,137,331	2,068,665	50
10 Русенски	708,693	354,346	50
11 Ст. Загорски	823,637	411,818	50
12 Т. Пазардж.	1,275,602	637,801	—
13 Шуменски	1,303,715	651,857	50

За районитѣ Варненски, Видински, Дупнишки, Пловдивски, Софийски, Струмишки, Търновски и Хасковски редакцията допълнително ще получи списъцитѣ.

Анкетата по директнитѣ лози въ Видинско ще се извърши по нареждане отъ Министерството на Земледѣлнето отъ слѣдната комисија: Прѣдседателъ: Кр. Тополски, началникъ на Плѣв. Държавна Лозарска опитна станция, членове: Прѣдседателя на дружеството на Българскитѣ лозари, А. Серафимовъ, лозаръ отъ гр. Ловечъ и единъ лозаръ отъ градъ Видинъ, посоченъ отъ тамошното лозарско дружество. Анкетата почва отъ 1 септември и ще свърши на 15 септември, слѣдъ което ще се яви на 18 септември на лозарския съборъ въ гр. Ст. Загора за да прочете доклада си.

Редактора ни Г. К. Червенковъ по здравословни причини си подаде оставката, която ще бъде разгледана на извънредното събрание на Д-вото на Българските лозари на 16 септември въ гр. Ст. Загора, Желаящите да заемат тая длъжност да подадат заявление до редакцията и се явят на събранието.

Въ отговоръ на запитването на н-нои Плъвненски лозари какво е станало съ събраното грозде по 5 кгр. на декаръ пръв есенята 1918 год. за войницата отъ Г. К. Червенковъ, печатимъ следния протоколъ :

Протоколъ

Днесъ 20 октомври 1918 година гр. Плъвненъ, подписаните членове на управителния комитетъ на фонда—сирациите на загиналите герои отъ 4 и п-х. Плъвненски полкъ, въ съставъ: Пръвседателъ Майоръ Камберовъ, членове: Капитанъ Бурмовъ, зап. Капитанъ Несторовъ, зап. Поручикъ Марковъ и зап. Поручикъ Георги Димитровъ и Касиеръ-дѣловодителъ зап. Капитанъ Антонъ Спасовъ, въ присъствието на гражданската контролна комисия на подареното отъ г. г. Плъвненските лозари грозде на фонда въ съставъ: Свещеникъ Г. Поповъ, Нено Ив. Дачевъ, Цвѣта Л. Петрова, Димитър Миневъ и Христо Ив. Пъевъ и контролната комисия по закупуването грозде: Директоръ на Винарското училище Н. Чукуровъ, Нотариусъ Ас. Гринчаровъ, Тодораки Цвѣтковъ, Иванъ М. Печигаровъ, Минчо Славчевъ и Нено Ив. Дачевъ, се събрахме да проверимъ и приемемъ сумиткитъ и дѣлата на делегата на фонда запасния Поручикъ Г. Червенковъ, натоваренъ съ протоколно рѣшение № 2 отъ 7 септември 1918 година на общо офицерското събрание на полка да закупи 50,000 кгр грозде, събере подарѣнкъ отъ Плъвненските лозари и изготви въ Плъвненската Държавна изба вино за войницата отъ полка.

Слѣдъ подробенъ прѣгледъ общото събрание намери:

1. Срѣщу квантациони разписки по кочани отъ 1 до 7 включително (прошнуровани и завѣрени отъ Плъвненския Финансовъ Началникъ) съ поредици № № отъ 1 до 635 включително е събрано подарено грозде (21,615) двадесетъ една хиляда шестотиятъ петнадесетъ кгр.

2. Срѣщу разписки по кочанъ № №

отъ 1 до 17 включително завѣрени отъ Плъвненския Финансовъ Началникъ — закупено грозде отъ комитета въ съставъ: Пръвседателъ зап. Капитанъ А. Спасовъ, членове: зап. Поручикъ Г. Червенковъ, ст. под. Цанко Кръстевъ и Давидъ Христовъ, /протоколи отъ 1 до 12 включително/ въ общо число 38,132 кгр и 500 гр. на обща цѣна 150,880.75. лева, срѣщу което е заплатено по редовни разписки отъ 1 до 12 включително — 22,095.500 кгр. на обща сума 87,297.65 лева — взети пари отъ пръвседателя на фонда и оставатъ не платени 16,047 кгр грозде на обща сума 63,583 10 лева, чието заплащане остава въ тежестъ на фонда.

3. Направения разходъ е редовно оправданъ съ сумѣтко разписки подъ № № 13 до 38 включително, на обща сума 1,540.20 лева взети пари отъ пръвседателя на фонда.

4. Отъ общото количество грозде подарено и купено 59,767.500 кгр. е изготвено и получено червено вино 37,873.500 литри и бѣло вино 4,360 литри, а всичко 42,233.500 литри вино, което се равнява на 70.6%. Остава 17,514 кгр. пресова прация, която въ послѣдствие ще се извари на равни.

5. Посоченото количество бѣло и червено вино — 42,233.500 литри и 17,514 кгр. прация се приеха отъ запасния Поручикъ Г. Червенковъ въ добро състояние и вложиха на хранение въ Държавната изба.

6. Всички приети книги (дѣло № 1, партидна книга и кочани), сж сжщо редовно водени.

На край общото събрание намира, че възложена работа на запасния Поручикъ Г. Червенковъ е изпълнена умѣло, старателно и добросъвестно.

За всичко това общото събрание благодаря на запасния Поручикъ Г. Червенковъ за положенитъ отъ него усилия и го освобождава отъ възложената му работа.

Общото събрание натоварва пръвседателя на фонда да издаже чрезъ печата благодарностъ на г. г. Плъвненските лозари, които сж подарили грозде за фонда.

(п.) Пръвседателъ на фонда: Майоръ Камберовъ; (п) Членове: Капитанъ Бурмовъ, зап. Капитанъ Несторовъ, зап. Поручикъ Марковъ, зап. Поручикъ Димитровъ; Касиеръ-дѣловод зап. Капитанъ Спасовъ; (п.) Гражданска контролна комисия: Ц. Л. Петрова, Хр. Пъевъ,

Св. Георги Поповъ, Нено Ив. Дачевъ, Димитър Миневъ; (п.) Контролна комисия: Н. Чукуровъ, Ас. Грънчаровъ, Тодораки Цветковъ, Ив. М. Печигаровъ, Минчо Славчевъ, Нено Ив. Дачевъ:

Върно: Прѣседателъ на фонда Майоръ Камберовъ, Дѣловд.-Касиеръ зап. Капитанъ Спасовъ.

Слѣдъ това виното и пращинитѣ сж продадени отъ фонда на публиченъ търгъ и получена една чиста печалба около

150,000 лева. Тая сума и другитѣ суми на фонда сж на хранение въ Б. Землед. Банка. Подпомаганията ще почне фонда слѣдъ общата демобилизация. Така, че гроздето е дадено подарѣкъ, отишло е по прѣдназначението си и нѣма да се заплаца никому.

Който желае по-подробни свѣдения, нека се отнесе до командира на 4 пѣх, Плъвенски полкъ — Плъвень.

Въпроси и отговори.

Абонатъ — Вратца.

Въпросъ. Кое вино е по-силно на спиртъ, веднага отточеното ли или онова, което стои по дълго врѣме съ пращинитѣ, напр. до мартъ. Изобщо бѣлитѣ вина ли сж по силни или червенитѣ.

Отговоръ. Ако отточимъ виното слѣдъ ферментацията и изпресуваме пращинитѣ, то полученото отъ първото пресуване вино е по-силно на спиртъ, киселини и боя. Ако оставимъ обаче дълго врѣме виното въ пращинитѣ, вслѣдствие размѣната (осмозата) на течноститѣ, водата отъ чепкитѣ минава въ виното и впоследствие то обѣднява на спиртъ—има по-малко спиртъ отколкото отточеното. Разликата въ спиртното съдържание обаче не е голѣма—нѣколко десети отъ градуса.

Конкретни анализи за бѣли и червени вина отъ едно и сжщо грозде нѣмаме, но обикновено бѣлитѣ вина сж по-силни на спиртъ отъ червенитѣ.

ФОНДЪ

за подпомагане на дружеството на Българскитѣ лозари и списание „Лозарски Прѣгледъ“.

Прѣнесени отъ книжка IV и V 10,920 лв.

Всичко . 10,920 лв.

Помощитѣ да се изпращатъ на адресъ Михалъ Савовъ, касиеръ-дѣловодителъ на д-вото на Българ. Лозари въ гр. Ловечъ или списание „ЛОЗАРСКИ ПРѣГЛЕДЪ“ — ПЛЪВЕНЪ.

РЕДАКЦИЯТА.

Редакторъ: Г. К. Червенковъ